

MLDC-FUT-FYJC-16092023/300-400/BK-25

Q.1.a. Select the most appropriate alternatives from those given below and complete the statements. 05

1. Brief explanation of an entry is called as _____.
a. Folio b. Narration c. Posting d. Journalising
2. An act of exchange of things or services between the two parties is termed as _____.
a. Ledger b. Transfer c. Transaction d. Business
3. Money value of the reputation of business is known as _____.
a. Copyright b. Goodwill c. Patents d. None of these
4. Capital = Assets - _____.
a. Profit b. Liabilities c. Losses d. Expenses
5. Closing stock is always valued at cost or market price which is _____.
a. more b. less c. zero d. equal

b. Write the word / phrase / term which can substitute each of the following statements:- 05

1. The assets which cannot be seen, touched, felt.
2. A person who invented the Double Entry System.
3. The type of discount which is not recorded in books of Accounts.
4. Write full form of GST.
5. The French word from which the word Journal is derived.

C. Write the type of following Accounts whether Personal, Real, Nominal. 05

1. Krishna's Capital A/c.
2. Prepaid Expenses A/c.
3. Loss by Fire A/c.
4. M.L. Dahanukar College A/c
5. Patents A/c.

Q.2. Journalise the following transactions in the books of Mukund Traders. 10

July 2019

- 1st Started business with cash Rs.50,000/-. Goods Rs.20,000/-.
- 5th Goods worth Rs.2000/- distributed as free samples.
- 9th Paid for commission Rs.1000/-, Rent Rs.4000/-.
- 12th Paid to Mr. Sargerao Rs.5000/-.
- 15th Purchased goods Rs.10,000/- @ 18% GST from Chimji.
- 18th Sold goods worth Rs.20,000/- for cash.

Q.1.A. Choose the correct option :

04

1. Statements related to Economics
 - a. It is a science
 - b. It is derived from 'Latin' word 'Oikonomia'
 - c. It is related to the human behavior.
 - d. It is related to the household.

Option : 1. a, c, d 2. a, b, c, 3. a, b, d 4. b, c, d

2. Qualities of money

a. Durability	b. No-Divisibility
c. Non legal tender money	d. Portability

Options : 1. a, b 2. a, c 3. a, d 4. a, b

3. Key points in Lionel Robbins definition.....
 - a. wants are limited
 - b. means are unlimited
 - c. wants are gradable
 - d. means have alternate uses

Options: 1. a, b, c 2. a, b 3. c, d 4. a, b, c

4. Arrange in the order of evolution of money

a. electronic money	b. plastic money
c. paper money	d. Animal money

Options : 1. a, b, c, d 2. d, c, b, a 3. d, c, a, b 4. d, b, a, c

B. Complete the Correlation.

04

1. Natural Sciences : Maths :: Social Sciences : _____
2. Barter System : Goods :: Modern economy : _____
3. Land : _____ :: Labour : Human Factor.
4. Coins : Legal tender money :: Cheque : _____

C. Suggest an economic term for the given statements.

04

1. Money in the form of Credit Card.
2. The study of an industry.
3. The income leftover after direct taxes.
4. Provision of making payments in future.

D. Find the ^{odd} word out.

03

1. Economics, History, Maths, Ethics
2. Divisibility, Durability, Cognizability, Simplicity
3. Production, Consumption, Transportation, Banking

Contd....2...

Q.3. Identify and explain the concepts from the given illustrations (Any Three)

06

1. In India, no one can refuse coins and currency notes.
2. Mr. Rajesh earns Rs.5,00,000/- and pays 1,00,000/- as income tax. Thus Mr. Rajesh receives Rs.4,00,000/- in hand.
3. In India National Income is counted every year.
4. Ramesh deposits his money in a commercial bank.
5. Nilesh wish to have a car but unable to buy it.

Q.3. State with reasons whether you agree or disagree with the following statements (Any One) 04

1. There are many good qualities found in modern currency.
2. The concepts of economic growth and economic development are the same.

Q1- Read the given extract and answer the following:

(6)

"Thank you, sir," And Jo was quite comfortable after that, for it suited her exactly. "What have you been doing to this boy of mine, hey?" was the next question, sharply put. "Only trying to be neighbourly, sir." And Jo told how her visit came about. "You think he needs cheering up a bit, do you?" "Yes, sir, he seems a little lonely, and young folks would do him good perhaps. We are only girls, but we should be glad to help if we could, for we don't forget the splendid Christmas present you sent us," said Jo eagerly.

"Tut, tut, tut! That was the boy's affair. How is the poor woman?"

"Doing nicely, sir." And off went Jo, talking very fast, as she told all about the Hummel's, in whom her mother had interested richer friends than they were. "Just her father's way of doing good. I shall come and see your mother some fine day. Tell her so. There's the tea bell, we have it early on the boy's account. Come down and go on being neighborly."

"If you'd like to have me, sir." "Shouldn't ask you, if I didn't." And Mr. Laurence offered her his arm with old-fashioned courtesy. "What would Meg say to this?" thought Jo, as she was marched away, while her eyes danced with fun as she imagined herself telling the story at home.

- A1- Jo felt that Laurie needs cheering up because.... (Complete the statement) 2
 A2- "Would you like to help your neighbour? If yes, why? Discuss. 2
 A3- Match the words in column A with their meaning in Column B: 2

Sr.no	Column A	Column B
1	Courtesy	Provide
2	Splendid	Polite behaviour
3	Affair	Impressive
4	Offer	Matter concerning someone

Q2- Read the extract and answer the following question:

(6)

There is another sky, Ever serene and fair, And there is another sunshine, Though it be darkness there; Never mind faded forests, Austin, Never mind silent fields— Here is a little forest,	Conti.... Whose leaf is ever green; Here is a brighter garden, Where not a frost has been; In its unfading flowers I hear the bright bee hum: Prithee, my brother, Into my garden come!
---	---

A1- Explain the figure of speech in the line,
'Prithee, my brother, into my garden come!'

2

A2- Do you support the poet's way of handling the situation? Justify your answer.

2

A3- Compose four lines on the message of the poem "Never-say-die".

2

Q3- Write an email to your friend, who has not contacted you for a long time.

4

OR

Draft an email to the owner of 'Book Store'. As an avid reader, inquire about your requirements and all the possible supporting information that you wish to acquire from the store owner through email.

Q4- A1-Match the following:

2

Sr.no	Column A	Column B
1	Medieval Period	Heroic drama
2	Renaissance Period	Radio plays
3	Restoration Period	Miracle Plays
4	Modern Period	Revenge Plays

A2 - Fill in the blanks with correct alternative:

2

1)is the essence of drama.

- a. Plot b. Theme c. Conflict d. Stage Direction

2)'All for Love' is written by.....

- a) T.S. Eliot b. G.B. Shaw c. John Dryden d. Oscar Wilde

3)' NatyaShastra', A Treatise on Theatre is written by.....

- a) Bharat Muni b. Patanjali c. Dayanand Saraswati d. Chanakya

4) 'Romeo and Juliet' is

- a. Tragedy b. Comedy c. Tragi-comedy d. Farce

Q5- Do as directed:

5

a. We inherited the British system of Management.

(Rewrite using Present perfect tense)

b. No one knows exactly how a tornado starts.

(Rewrite changing the voice)

c. The Principal said to us, "May you all succeed"

(Rewrite the sentence changing it into Indirect narration)

d. The law does not compel us to say, 'Please'.

(Rewrite the sentence beginning, "We are....")

e. I will make the announcement as soon as I reach the office.

(Rewrite using 'No sooner...than')

MLDC-FUT-FYJC-15092023/300-400/FRE-25

Fyjc 25 marks

Sub:- French

Supervisors Signature -

Div: _____ Roll No: _____ Date: 15/9/23

1. Mettez l'article indéfini (any 2) (marks 2)

1. _____ film
2. _____ portes
3. _____ livre
4. _____ étudiante

2. Mettez l'article défini (any 2) (marks 2)

1. _____ maison
2. _____ écoles
3. _____ lac
4. _____ arbre

3. Choisissez la bonne réponse : (marks 5)

1. Il y a _____ jours (days) en janvier.
a. trente et un b. trente-et-un c. trente
2. Vanessa Paradis est _____.
a. écrivain b. réalisatrice c) mannequin
3. _____ est le premier mois de l'année
a. décembre b. janvier c. mars
4. _____ est un pays francophone.
a. L'Inde b. La Tunisie c. L'Italie
5. Henri est Canadien. Il habite au _____.
a. mexique b. canand c. japon

4. Conjuguez avec le verbe 'être' ou 'avoir' (5 marks)

1. Je _____ indien
2. Nous _____ des pommes.
3. Il _____ un frère.
4. Tu _____ des amis.
5. Nous _____ français.

5. Reliez les colonnes. (5 marks)

a. Bonsoir	1. Good morning
b. Bonjour	2. Hello
c. Bonne nuit	3. Good evening
d. Salut!	4. Good bye
e. Au revoir	5. Good night

a. _____ b. _____ c. _____ d. _____ e. _____

6. Écrivez les nombres cardinaux en lettres: (any 2) (2 marks)

1. 80 _____
2. 21 _____
3. 75 _____
4. 13 _____

7. ~~Quel temps est-il?~~ (2marks) Quelle heures est-il?

1. 2:10 _____

2. 12.30 _____

8. Faites comme indique (do as directed) (marks 2)

1. Le garçon français est blond. (mettez au féminin)

2. Voici une trousse noire (mettez au pluriel)

I. Bitte ordne zu. 2 Marks

a. 33	i. fünfundzwanzig
b. 25	ii. sechsundneunzig
c. 60	iii. dreiunddreißig
d. 96:	iv. sechzig

II. Was passt nicht? Streiche es durch. Pick the odd word out. Strike it off. 2 Marks

- a. Computer, Schwester, Foto, Jeans
- b. Fußball, Volleyball, Cricket, Disko
- c. Bruder, Vater, Freund, Großmutter
- d. China, Deutschland, Frankreich, Griechenland

III. Finde das richtige Wort und stell dich vor! Schreibe einen Satz pro Thema. (Find the correct word and introduce yourself. Write one sentence per topic.) 4 Marks

a. EAMN	c. EPRAHSC
b. LATRE	d. BYOBH

IV. Bilde Sätze. Construct sentences. 4 Marks

- a. Eva / gern / tanzen.
- b. Andrea / aus München / kommen.
- c. Ich / Englisch / sprechen / Deutsch / und / Hindi.
- d. Martha / in Hamburg / wohnen / und / in Berlin / arbeiten.

V. Welches Fragewort passt nicht? Streiche es durch. Which interrogative pronoun is wrong? Strike it off. 4 Marks

- a. Wo/Was arbeitest du? – in Düsseldorf.
- b. Wie/Was ist Ihre Telefonnummer, bitte? – 022- 26140009.
- c. Woher/Wo kommst du? – aus Indien.
- d. Wo/Wer ist das? – Herr und Frau Martins.

VI. Bitte markiere das richtige Personalpronomen. Please choose the correct personal pronoun. 4 Marks

- a. Erika und ich sind gute Freundinnen und du/ihr/wir spielen gern Tischtennis.
- b. Nadine trinkt gern Kakao. Er/Ihr/Sie trinkt Tee nicht so gern.
- c. Peter und Sabine kommen aus München. Wir/Sie/Ihr sprechen aber gut Englisch.

d. Kommst du aus Paris? – Nein, ich/du/er komme aus Amsterdam.

VII. Lies den Dialog. Sind die folgenden Sätze richtig oder Falsch? Korrigiere die falschen Sätze. Read the dialogue. Are the following sentences True or false?

Correct the false sentences.

5 Marks

- a. Auf dem Foto ist Markus drei Jahre alt.
- b. Josef ist der Onkel von Markus.
- c. Josef und Maria wohnen in Straßburg.
- d. Der Großvater von Markus ist 76 Jahre alt.
- e. Stefanies Großeltern wohnen in Heidelberg.
- f. Die Großmutter besucht Markus nächste Woche.

Dialog:

Stephanie : Hallo Markus. Ist das dein Familienalbum?

Markus : Hey Stefanie! Ja, Das bin ich hier. Auf diesem Foto bin ich vier Jahre alt.

Stephanie : Wie süß! Sind das deine Eltern?

Markus : Nein, das sind Tante Maria und Onkel Josef. Onkel Josef ist der Bruder von meiner Mutter. Sie wohnen in Stuttgart. Und hier ist meine Kusine Natalie.

Stefanie : Ach so! Wo sind deine Großeltern?

Markus : Hier sind sie, in der Mitte. Siehst du sie nicht auf dem Familienfoto? Oma ist heute 76 Jahre alt. Opa lebt nicht mehr.

Stefanie : Oh! Meine Großeltern sind auch alt. Sie wohnen in Heidelberg.

Markus : Ich liebe meine Familie. Nächste Woche besuche ich meine Großmutter.

कृती.१.अ. निम्नलिखित परिच्छेद पढ़कर सूचना के अनुसार कृतियाँ कीजिए :-

०६

घर में बाबा बीमार थे। उनकी दवाई, राशन के लिए पैसे चाहिए थे। माँ चार घर में चौका-बर्तन करके जितना लाती वह सब बाबा की दवाई और घर में ही लग जाता। बबलू की पढ़ाई बीच में ही छूट गई। माँ को सहारा देने के लिए बबलू ने घर-घर जाकर रद्दी इकट्ठा करना शुरू कर दिया पर पढ़ाई के प्रति लालसा बनी हुई थी। उस दिन भी तराजू पर रद्दी तौलते हुए बबलू की नजर लगातार स्कूल की उन किताबों पर थी जिसे रद्दी में बेचा जा रहा था। वह चाह रहा था कि वे किताबें उसे मिल जाएँ।

“स्कूल नहीं जाता तू? अजीब हैं तेरे माँ-बाप जो तुझसे काम कराते हैं।” घर की मालकिन ने तराजू के काँटे पर नजर जमाए कहा। तभी उनकी कॉलेज के लिए तैयार होती लड़की ने कहा - “माँ, बाल मजदूरी तो अपराध है न?” “हाँ बिल्कुल, पर अनपढ़ माँ-बाप समझें तब न”, बबलू को बुरा लगा। उससे अपशब्द सहे नहीं गए।

१. संजाल पूर्ण कीजिए :-

०२

२.I. निम्नलिखित शब्दों का वचन परिवर्तन कीजिए !

०१

- i. बीमारी —
ii. किताब —

II. उपर्युक्त परिच्छेद में आए दो शब्द युग्म ढूँढकर लिखिए !

०१

- i ii

३. निम्नलिखित परिच्छेद पढ़कर बबलू की मनोदशा लिखिए !

०२

आ. निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी एक प्रश्न का उत्तर ६० से ८० शब्दों में लिखिए !

०३

१. 'उषा की दीपावली' लघुकथा द्वारा प्राप्त संदेश लिखिए !

२. शिक्षा से वंचित बालकों की समस्या अपने शब्दों में लिखिए !

विभाग — २ — ०६ अंक

कृती.२. निम्नलिखित पद्यांश पढ़कर सूचना के अनुसार कृतियों कीजिए :—

०६

माँ मेरी बे-वजह ही रोती है
फोन पर जब भी बात होती है
फोन रखने पर मैं भी रोता हूँ।

सख्त ऊपर से मगर दिल से बहुत नाजुक हैं
चोट लगती है मुझे और वह तड़प उठते हैं
हर पिता में ही कोई माँ भी छुपी होती है।

मेरे ऑफिस में महीनों से मेरी दिन की शिफ्ट
तेरे ऑफिस में महीनों से तेरी रात की शिफ्ट
नन्हे बच्चों को तो टुकड़ों में मिले हैं माँ-बाप

१. कारण लिखिए :—

i. माँ, मेरी आवाज सुनकर रोती है :—

०२

ii. बच्चों को माता—पिता का प्यार टुकड़ों में मिलता है :—

२. निम्नलिखित शब्दों के दो पर्यायवाची शब्द लिखिए

i. माँ = i. ii.

०२

ii. रात = i. ii.

३. पालनाघर की आवश्यकता पर अपने विचार लिखिए !

०२

विभाग — ३ व्यावहारिक हिंदी — अंक — ०६

कृति.३. निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी एक प्रश्न का उत्तर ८० ते १०० शब्दों में लिखिए !

०६

१. निम्नलिखित किन्ही तीन मुद्दों के आधार पर हिंदी में रोजगार की संभावनाएँ लिखिए !
१. मनोरंजन २. विज्ञापन ३. अनुवाद ४. अंतर्राष्ट्रीय

२. 'जिंदगी के साथ भी जिंदगी के बाद भी' यह विज्ञापन आप रेडियों के लिए नए तरीके से तैयार कीजिए !

विभाग — ४ व्याकरण — अंक — ०४ •

- कृति.४.अ. कोष्ठक की सूचना के अनुसार किन्ही दो वाक्यों का कालपरिवर्तन करके वाक्य ०२
फिर से लिखिए !
१. उषा की आँखे विस्मय से भर उठी !
(सामान्य भविष्य काल में बदलिए !)
 २. तेरे लिए तेरी पसंद की मिठाई ही आएगी !
(अपूर्ण वर्तमान काल में बदलिए !)
 ३. बबन की आँखों में खुशी के आँसू छलक आए !
(पूर्ण भूतकाल में बदलिए !)
- आ. निम्नलिखित मुहावरों में से किन्ही दो मुहावरों का अर्थ लिखकर वाक्यों में ०२
प्रयोग कीजिए !
१. कदम बढ़ाना !
 २. हजारों दीप जल उठना !
 ३. किस्मत खुलना !

M.L.DHANUKAR COLLEGE OF COMMERCE

1ST UNIT TEST EXAM 2023-24

SUBJECT:- INFORMATION TECHNOLOGY

CLASS:- F.Y.J.C.

TIME:- 1 HRS

MARKS:-25

Q. 1. Fill in the blanks:-

05

1. _____ is also called end-user program.
2. _____ cannot be overwritten by the computer.
3. A group of 4 bits is called _____
4. ALU stands for _____
5. _____ is the study and practice of environmentally sustainable computing or IT.

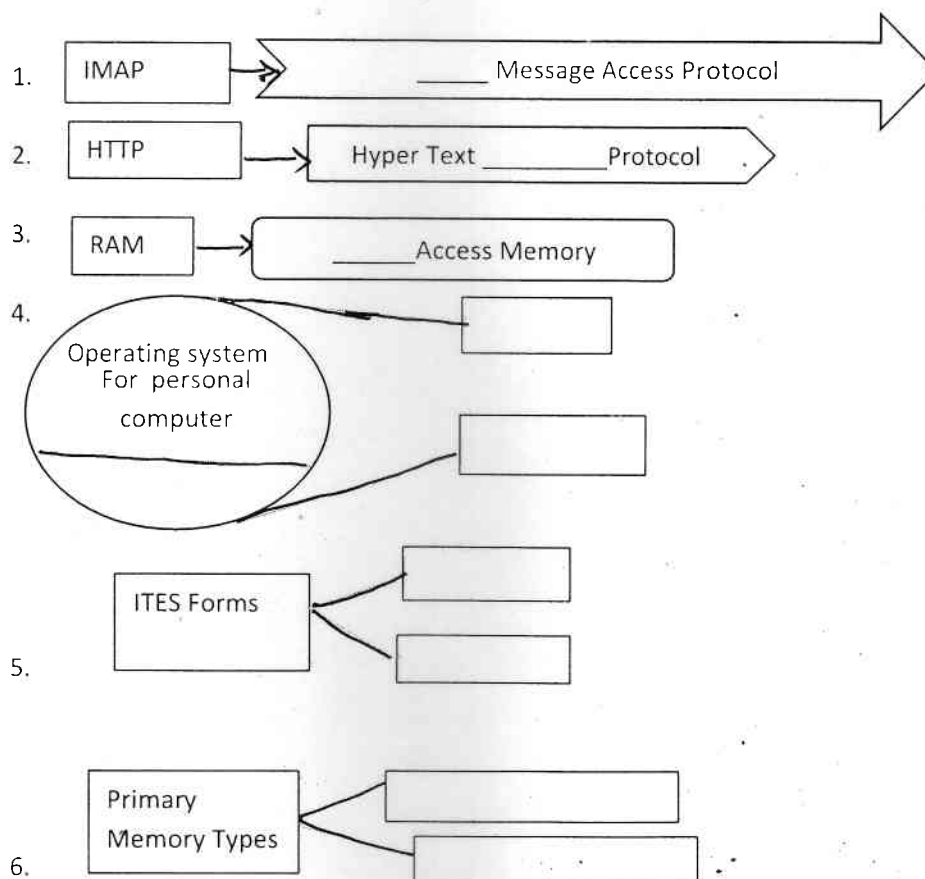
Q. 2. True or false:-

05

1. Client-Server is the design of the network.
2. FTP facilitates communication in the form of text.
3. Windows is the most commonly used operating system.
4. The Home option is used for quick search of the application.
5. WAN is a computer network that extends over a large geographical area.

Q. 3. Complete the following:-

09

Q. 4. Answer the following:- (any 3)

06

1. Explain CPU.
2. Define i. Data Analytics. ii. Machine learning
3. Explain GUI and CLI.
4. Explain hardware and software.

कृती.१. पुढील उता—याच्या आधारे सूचनांनुसार कृती करा.

१. चौकट पूर्ण करा —

अ. मामूच्या घरी असलेला कार्यक्रम →

आ. मामून लेखकांना नेऊन बसवलं. →

इ. मामून माईक हाता घेतला कारण →

ई. हयातभर मामून अंगावर पट्टा चढवून केलेली चाकरी →

१

१

१

१

मी मामूच्या घरी गृहप्रवेशाच्या कार्यक्रमाला गेलो. त्याची कर्तबगारी बघून खूप समाधान वाटलं. मामून केलेल्या कष्टमय चाकरीचं फळ म्हणून असेल; पण त्याची सगळीच मुलं गुणवान निघालीत. पैसा कमावतात म्हणून माज नाही. बापाचा शब्द त्यांच्या लेखी शेवटचा शब्द आहे. तो कधी खाली पडत नाही.

असंच एकदा मामूच्या घरी त्याच्या दुसऱ्या नंबरच्या मुलाचं 'शादी मुबारक' निघालं. ठरल्याप्रमाणं मामू मला आमंत्रण द्यायला आला. "सर, पोराचं लग्न हाय. यायला पाहिजे."

"मामू, तुमच्या पोराचं लग्न आहे तर न येऊन कसं चालेल? नक्की येईन." मी उत्तर दिलं.

(एका मित्राला घेऊन संध्याकाळी शादीच्या मंडपात गेलो. मंडप माणसांनी भरला होता. मामून पुढे येत मला हाताला धरून आघाडीला नेऊन बसवलं.

त्या मंडपात आमदार होते, खासदार होते, बडे व्यापारी होते, शिक्षक, प्राध्यापक होते. हयातभर अंगावर पट्टा चढवून शिपाई म्हणून केलेल्या चाकरीचं चीज झाल्याचं समाधान त्याच्या सफेद दाढीभर पसरलं होतं. निका लागला. मामून जमलेल्या लोकांचे आभार मानण्यासाठी माईक हातात घेतला.

"आज माज्या मुलाच्या लग्नाला आमदारसाहेब आलेत, खासदार साहेब आलेत, मृत्युंजयकार आलेत—माज्या गरिबांच्या..." मामूचा कंठ दाटून आला. त्याला बोलता येईना. त्याची अनुभवानं पांढरी झालेली दाढी थरथरत राहिली. मामून कसेबसे आभार मानून हातातील माईक खाली ठेवला.

२. स्वमत / अभिव्यक्ती —

'मामूच्या' स्वभावातील विविध पैकूंचे विश्लेषण करा.

किंवा

'तुमच्या परिसरातील अशी सामान्य व्यक्ती की जी तिच्या स्वभावामुळे असामान्य झाली आहे' त्या व्यक्तीचे वर्णन तुमच्या शब्दात करा —

कृती.२री. पुढील कवितेच्या आधारे सूचनांनुसार कृती करा.

अ. आकृतिबंध पूर्ण करा —

१. रंगपंचमी खेळून भिजणारी →

२. कवीला हा पक्षी होऊन गायचे आहे. →

३. फाया ठेवण्याची जागा →

४. कवितेत आलेला ऋतू →

०१

०१

०१

०१

झाडांच्या मनात जाऊ, पानांचे विचार होऊ
पोपटी स्पंदनासाठी, कोकीळ होऊनी गाऊ...

बहरात वसंतामधल्या, तो सूर सावळा ऐकत
जातील फुलेही रंगून, जन्माला अत्तर घालत
चल सुराबरोबर आपण, तो फाया कानी ठेवू...

खेळून रंगपंचमी, फुलपाखरे भिजली सारी
हा थवा असे रंगीत की पताकाच फिरणारी
हे भिरभिरणारे तोरण दाराला आणून लावू...

ही कोणाची रे करणी डोळ्यांत झऱ्याचे पाणी
हे उधाण आनंदाचे की देवाघरची गाणी
गाण्यात ऋतूच्या आपण चल खळाळून रे वाहू...

पाण्यात उतरूनी मझ्झे, मन खडकावर बसताना
थुई थुई नाचरे पाणी, मज दिसते रे हसताना
एक रोप तुषाराचे मज, मायेने घाली न्हाऊ...

ओंजळीमध्ये मी अलगद, आकाश जरासे धरता
आकाशाने मी अवघ्या पाण्याची ओटी भरता
हातात ऊन डुचमळते नि सूर्य लागतो पोहू...

हे फांदीवरले पक्षी की हंगामांचे साक्षी
झाडांच्या पायी काढी, सावली उन्हावर नक्षी
मग तिलाच फुटले पंख, नि त्यांचे झाले काऊ...

मानवी स्पर्श ना जेथे, असतील फुले-पाखरे
रानात अशा तू मजला, ईश्वरा जरा टाक रे
मी झाड होऊनी तेथे, पसरीन आपुले बाहू...

(हिरण् मान)

आ. स्वमत / अभिव्यक्ती —

निसर्गातील एखादया घटकाकडून तुम्हांला शिकायला मिळाले, त्या घटकाबद्दल
तुमचे मत स्पष्ट करा.

किंवा

‘पोपटी स्पंदनासाठी कोकिळ होऊन गाऊ’ या काव्यपंक्तीतील अर्थसौंदर्य स्पष्ट करा.

कृती.३री. खालील उता—याच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा.

अ. चाकटी पूर्ण करा —

१. म्हैसूर संस्थानाने १९३५ मध्ये स्थापन केलेल्या रेडिओ केंद्रास दिलेले नाव →
२. १९२७ मध्ये भारतात आकाशवाणी सुरू करणारी खाजगी कंपनी →
३. त्यावेळच्या सरकारशी करार करून या दोन ठिकाणी आकाशवाणी केंद्र सुरू
केले →
४. हे आकाशवाणीचे ब्रीदवाक्य आहे →
५. आकाशवाणीमध्ये महत्त्वाचा असतो तो →

०१

०१

०२

०१

०१

आधुनिक जीवनात संपर्क साधण्यासाठी मानव विविध जनसंपर्क माध्यमांचा वापर करतो. यामध्ये मुद्रित, श्राव्य आणि दृक्-श्राव्य या तीन प्रमुख माध्यमांद्वारे समाजाशी संपर्क साधणे शक्य झाले आहे. ही तिन्ही माध्यमे प्रभावी आहेत. यांतील प्रत्येक माध्यमाची स्वतःची बलस्थाने आणि मर्यादा असतानाही दिवसेंदिवस त्यांचे महत्त्व वाढत आहे. लिखित माध्यमात वृत्तपत्रे, नियतकालिके, मासिके इत्यादी येतात. श्राव्य माध्यमात आकाशवाणी, दूरध्वनी, ध्वनिफिती इत्यादींचा आणि दृक्-श्राव्य माध्यमात दूरचित्रवाणी, चित्रपट, ध्वनिचित्रफिती, संगणक, इंटरनेट इत्यादींचा समावेश होतो. या सर्व माध्यमांची प्रमुख वैशिष्ट्ये म्हणजे समाजसंपर्क साधनांद्वारे वैचारिक दळणवळण, लोकांचे मनोरंजन, उद्बोधन, मार्गदर्शन, विविध क्षेत्रातील माहितीचे संकलन व वितरण इत्यादी होत. या समूहसंपर्क माध्यमांपैकी आकाशवाणी या माध्यमावरील 'रेडिओजॉकी' याविषयीची माहिती आता आपण घेऊया.

१९२७ मध्ये भारतात 'इंडियन ब्रॉडकास्टिंग कंपनी' या खाजगी कंपनीने त्या वेळच्या सरकारशी करार करून मुंबई आणि कोलकाता या दोन ठिकाणी आकाशवाणी केंद्र सुरू केले. म्हैसूर संस्थानने १९३५ मध्ये स्थापन केलेल्या रेडिओ केंद्रास 'आकाशवाणी' हे नाव दिले. पुढे भारत सरकारने या माध्यमासाठी हेच नाव स्वीकारले.

'बहुजन हिताय, बहुजन सुखाय' हे आकाशवाणीचे ब्रीदवाक्य आहे. आकाशवाणीवरून उद्घोषणा, बातम्या, भाषणे, मुलाखती, चर्चा, संवाद, नभोनाट्य, संगीतविषयक कार्यक्रम, श्रुतिका, रूपक, समालोचन असे विविध प्रकारचे कार्यक्रम विविध वयोगटांसाठी प्रक्षेपित केले जातात. आकाशवाणीमध्ये महत्त्वाचा असतो तो निवेदक. आकाशवाणीचे अद्ययावतता हे महत्त्वाचे वैशिष्ट्य आत्मसात करत निवेदकाचा नवीन बाज, नव्या संकल्पनेत रेडिओजॉकीच्या रूपात आपल्यासमोर आला आहे.

कृती.४ थी. खालील सूचनेप्रमाणे कृती करा —

अ. वाकप्रचाराचा अर्थ किहा

१. साद घालणे

अ. रागावणे

ब. बोलावणे

क. गाणे गाणे

ड. रडणे

२. लोप पावणे —

अ. प्रगट होणे

ब. नाहिसे होणे

क. मागणे मागणे

ड. लाच देणे

आ. समानार्थी शब्द लिहा — मिश्र

अ. खरे

आ. काल्पनिक

इ. खोटे

ई. निराश

MLDC-FUT-FYJC-15092023/100-200/MS-25

Q.1.A. Select and write the most appropriate answers from the given alternatives for each question (1 marks each)

07

- i. The complex conjugate of $3-i$ is _____.
a. $-3+i$ b. $-3-i$ c. $3+i$ d. 3
- ii. Evaluate $D = \begin{vmatrix} 2 & 6 & 2 \\ 0 & 3 & 0 \\ 0 & 0 & -4 \end{vmatrix}$
a. -24 b. 24 c. 12 d. -48
- iii. If $(x-1, y+4) = (1, 3)$, then values of x and y are
a. $x = 2, y = -3$ b. $x = 2, y = -1$
c. $x = -1, y = 2$ d. $x = -3, y = 2$
- iv. The interval $\{x / x \in \mathbb{R}, 6 < x \leq 12\}$ is _____.
a. $(6, 12)$ b. $[6, 12)$ c. $[6, 12]$ d. $(6, 12]$
- v. Quartiles divide a distribution into 'n' equal parts $n = ?$
a. 4 b. 10 c. 100 d. 2
- vi. If $P_{30} = D_x$, then x is _____.
a. 10 b. 2 c. 4 d. 3
- vii. 75% observations lies below quartile _____.
a. Q_1 b. Q_2 c. Q_3 d. Q_4

B. Attempt any two of the following questions (2 marks each)

04

- i. Show that $(-1 + \sqrt{3}i)^3$ is a real number.
- ii. Write the domain and range of the following relations.
 $\{(a, b) / a \in \mathbb{N}, a < 6 \text{ and } b = 4\}$
- iii. Calculate 2nd decile for the following data.

X	80	100	120	145	200	280	310	380	400	410
f	15	18	25	27	40	25	19	16	8	7

Q.2.A. Attempt any two of the following questions. (3 marks each)

06

- i) If A and B are subsets of the universal set X and $n(X) = 50, n(A) = 35, n(B) = 20, n(A^1 \cap B^1) = 5$, find
(i) $n(A \cup B)$
(ii) $n(A \cap B)$
(iii) $n(A^1 \cap B)$

: 2 :

ii) Find the area of the triangle whose vertices are : (4, 5), (0, 7), (-1, 1)

iii) The Heights (in cm) of 10 students are given below :

148, 171, 158, 151, 154, 159, 152, 163, 171, 145

Calculate Q_1 and Q_3 for above data.

iv) The distribution of daily sales of shoes (size wise) for 100 days from a certain shop is :

Size of shoes	2	4	3	5	7	6	8
No. of days	14	20	13	19	13	13	8

compute Q_1 and P_{95} .

B. Attempt any two of the following questions : (4 marks each)

08

i. Find the square roots of the complex number $7 + 24i$

ii. Solve the following equations using Crammer's Rule.

$$\begin{aligned} \frac{2}{x} - \frac{1}{y} + \frac{3}{z} &= 4 \\ \frac{1}{x} - \frac{1}{y} + \frac{1}{z} &= 2 \\ \frac{3}{x} + \frac{1}{y} - \frac{1}{z} &= 2 \end{aligned}$$

iii. Weekly wages for group of 100 persons are given below :

Wages (in Rs.)	0	500	1000	1500	2000
	-500	-1000	-1500	-2000	-2500
No. of persons	7	?	25	30	?

D_3 for this group is Rs.1100. Calculate the missing frequencies.

iv) Following is the grouped data for duration of fixed deposits of 100 senior citizens from a certain bank.

Fixed deposits (in days)	0	180	360	540	720
	-180	-360	-540	-720	-900
No. of Senior citizens	15	20	25	30	10

Calculate the limits of fixed deposits of central 50% Senior citizens.

MLDC-FUT-FYJC-14092023/300-400/OCM-25

Q.1.A. Correct the underlined word and rewrite the sentences :

05

1. Business is non-economic activity.
2. Wholesaler requires less capital.
3. Tariff rates of various countries affect the internal trade.
4. The basic purpose of business is to provide service.
5. Barter exchange is an exchange with money.

Q.1.B. Find the odd one :

05

1. Tea, Milk, Coffee, Machinery
2. General stores, Hawkers, Cheap jacks, Peddlers
3. Import Trade, Export Trade, Wholesale Trade, Entrepot Trade.
4. Departmental Stores, Chain Stores, Market Traders, One Price Shop
5. Agricultural Industry, Extractive Industry, Genetic Industry, Manufacturing Industry.

Q.1.C. State True or False :-

05

1. Primary industry is concerned with nature.
2. A retailer has no direct contact with consumers.
3. Trade includes buying and selling of goods and services.
4. Wholesaler deals in small quantity of goods.
5. Departmental stores are located out of the city.

Q.2. Distinguish between (Any 2)

10

1. Wholesaler	and	Retailer
2. Industry	and	Commerce
3. General store	and	Speciality shop

MLDC-FUT-FYJC-15092023/100-200/SP-25

Q.1.A. Correct the underlines word and rewrite the following sentence :

05

1. Company Secretary must be a member of IAS.
2. The members of Joint Hindu Family business are called as partners.
3. Personal Secretary is appointed by a Joint Stock Company.
4. The term Chitnis was used in Roman Empire.
5. The liability of shareholders of company is unlimited.

B. Match the pairs :

05

A	B
1. Scribae	1. Latin word
2. Loyalty	2. Roman Empire
3. Co-operative Society	3. Faithfulness
4. Sole Trading concern	4. Leadership
5. Partnership Act	5. Minimum 12 members
	6. 'One Man Business'
	7. Minimum 10 members
	8. 'One Man Army'
	9. 1932
	10. 1942

C. State whether the following statements are True or False :

05

1. Registration of Joint Stock Company is compulsory.
2. A Secretary is a keeper of secrets.
3. Cultural Association is an example of Government department.
4. Board of Directors manage the company.
5. A Secretary also looks after routine and administrative duties.

Q.2. Distinguish between the following (Any 2)

10

1. Private Company and Public Company
2. Personal Secretary and Company Secretary
3. Sole trading concern and Joint Hindu Family Business.

Subject name- Sanskrit

प्रथममण्डलम् (12)

प्र. 1) अ) चित्रं दृष्ट्वा भावमुद्रानामानि लिखत।

(3)

आ) अङ्कैः / अक्षरैः योग्यम् उत्तरं लिखत।

(3)

80, 42, षडशीतिः

इ) मेलनं कुरुत।

(3)

अ गणः	ब गणः
1.30	दशवादनम्
3.45	सार्धैकवादनम्
10.00	पादोनचतुर्वादनम्

इ) मञ्जूषातः शब्दान् चित्वा उचितस्तंभे लिखत।

(3)

आभूषणालयः	पर्यटनम्

(हेममाला, केयूरम्, पारपत्रम्, मेखला, यात्रा, रेलयानम्)

व्याकरणम् (3)

इ) निर्दिष्टलकारे वाक्यानि पुनर्लिखत।

(3)

1. राघवः पुस्तकं। (पठ्- लट्)
2. मयूराः वर्षाकाले। (नृत्-लट्)
3. कृषकः क्षेत्रं। (कृष्- विधिर्लिङ्)

गद्यम् / कथाविशेषः (5)

प्र.3) गद्यांशं पठित्वा निर्दिष्टाः कृतीः कुरुत।

पत्रकारिता नाम आधुनिकसमाजस्य एकम् अविभाज्यम् अङ्गम् । वार्ताप्रसारणस्य कृते पत्रकारिता इति महत्त्वपूर्णं माध्यमम् । सूचनातन्त्रज्ञानक्षेत्रे पत्रकारिता विशिष्टं महत्त्वं भजते । सर्वासु भाषासु इव संस्कृतभाषायामपि पत्रकारिता भृशं विकसिता दृश्यते । संस्कृतपत्रिकायाः आरम्भः जूनमासस्य प्रथमे दिने षट्षडष्टैकतमे ख्रिस्ताब्दे (१ जून १८६६) काशीक्षेत्रे अभवत् । 'काशी विद्यासुधानिधिः' इत्येषा	सा पत्रिका। तदनन्तरं संस्कृतवृत्तपत्रिकाणां सङ्ख्या सवेगं वृद्धिं गता। अधुना भारतवर्षे उपद्विशतमिताः संस्कृतपत्रिकाः नियमिततया प्रकाश्यन्ते । तासु दैनिकं, साप्ताहिकं, पाक्षिकं, मासिकं, द्वैमासिकं, त्रैमासिकं, षाण्मासिकं, वार्षिकं तथा विशेषाङ्कः इत्यादयः प्रकाराः अन्तर्भूताः। संस्कृतभाषायाः प्रसार इत्यपि एतासां पत्रिकाणाम् उद्दिष्टम् । जनाः संस्कृतं पठितुम् उत्सुकाः भवन्तु इति धिया एतासु पत्रिकासु सरलसंस्कृतेन वार्ताः, लेखाः, काव्यानि, कथाश्च समाविष्टाः सन्ति । चन्द्रमामा इति मासिकपत्रिका बालकानां ज्योष्ठानां च चेतांसि आकर्षयति स्म ।
---	---

अ) अवबोधनम्। (3)

1. पूर्णवाक्येन उत्तरत।

संस्कृतपत्रिकायाः आरम्भः कुत्र अभवत्?

[illegible]